

Landelijke werkbijeenkomst

Samen Beslissen – zo doe je dat!

Zorgprofessionals opleiden in samen beslissen, hoe pak je dat aan?

Haske van Veenendaal

Disclosure belangen spreker

Geen (potentiële) belangenverstrengeling

Voor bijeenkomst mogelijk relevante relaties:

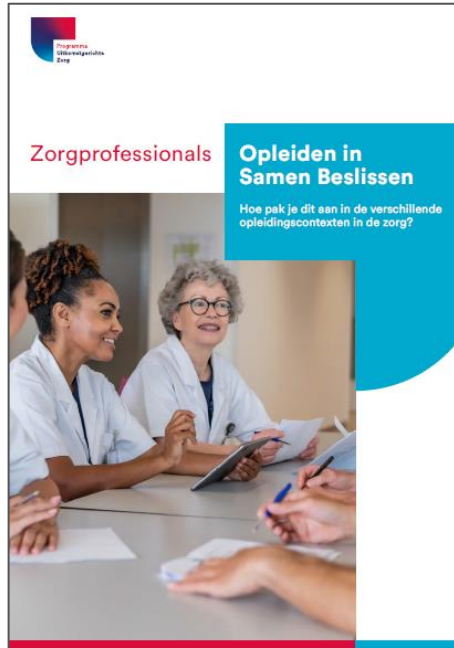
- Onderzoeksgeld uit diverse bronnen Zilveren kruis, CZ, DSW, VWS, diverse ziekenhuizen
- Onderdeel van de School voor Samen Beslissen die vele relaties onderhoudt met zorgorganisaties, keuzehulpontwikkelaars, patiëntenorganisaties, beroepsverenigingen, etc.

Programma

- Jullie agenda?
- Trainingsvormen Samen Beslissen
- Aan de slag: enkele voorbeelden
- Vragen over en tips voor toepassing in de praktijk
- Wat is een goede samen beslissen trainer?
- Afsluiting

Kiezen van een vorm: Docentenhandleiding

Competenties samen beslissen

De zorgverlener:

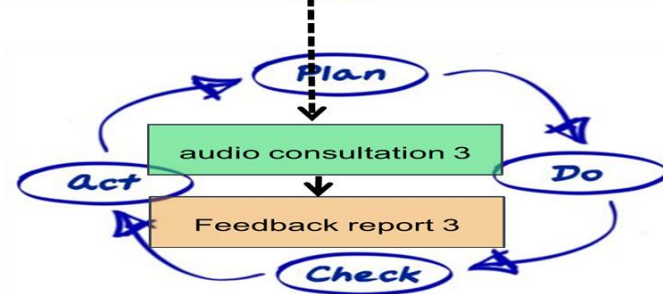
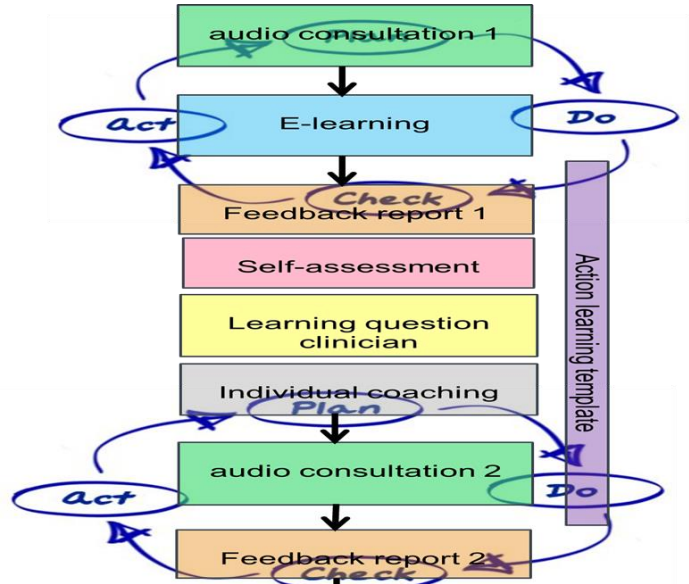
1. **Erkent** dat 'samen beslissen' leidt tot hogere kwaliteit van zorg
2. **Begeleidt het proces** van 'samen beslissen'
3. Beschikt over gesprekstechnieken & **vaardigheden** om het proces van 'samen beslissen' te faciliteren
4. Houdt rekening met de context van de patiënt
5. **Ondersteunt** en moedigt de patiënt actief aan te participeren in het proces van 'samen beslissen'
6. Draagt zorg voor **begrijpelijke kennisoverdracht en informatie-uitwisseling**, en **maakt gebruik van tools** die 'samen beslissen' ondersteunen
7. Is een betrouwbare en professionele gesprekspartner
8. **Onderkent het belang** van samenwerking en communicatie met andere zorgprofessionals en (sociale) actoren uit het netwerk van de patiënt en weet wanneer deze te betrekken

1. Kennis
2. Houding of attitude
3. Vaardigheden

Deliberate Practice

- Gericht op probleemoplossing en leren op de werkplek
- Directe feedback
- Herhaling, kleine stappen om gedrag te verfijnen
- Evaluatie/Reflectie

Ericsson KA. Academic Emergency Medicine. 2008; Sargeant J. Acad Med. 2018;
Deiorio NM. Med Educ Online. 2016; Lovell B. Medical Education. 2018.

Voorbeelden van trainingsvormen

FOKKE & SUKKE
ZIJN DAAR HEEL DUIDELIJK OVER

WE HADDEN
JOU TOCH HELDER
GEOACHT...

...DAT HET
RAPPORT OM
5 UUR AF MOEST
ZIJN!

RGVT

Theorie

Samen Beslissen: een proces

KEUZE

Bewustwording van keuze-mogelijkheid en dat zowel mening van zorgverlener als patiënt belangrijk is bij de beslissing.

Neutraal

Optie “Niets” doen

OPTIES

Voorleggen van verschillende (behandel) mogelijkheden en voor- en nadelen ervan.

Begrip checken

Evenwichtige info bij alle opties

VOORKEUR

Patiënt krijgt ruimte om te vertellen over eigen voorkeuren, behoeften en omstandigheden.

Open en nieuwsgierig

Doorvragen

BESLUIT

Nemen uiteindelijke beslissing na wikken en wegen van waarden en voorkeuren patiënt.

Klaar of bedenktijd?

Overweging altijd benoemen

(Stiggelbout 2015)

Persoonlijke motivatie en ervaring

SAMEN BESLISSEN

Hoe belangrijk is het inleven in de patiënt?

Gezondheid en Proef de Toekomst, Nieuwberg

 Federatie
Medisch
Specialisten

& Misconceptions

Stelling of dilemma's

Stelling #1

Je kunt in elke situatie samen beslissen

KUN JE ALTIJD SAMEN BESLISSEN?

Medisch
gelijkwaardig

Medisch
ongelijkwaardig

Over professionele
grens

+

?

X

Goed te doen

Moeilijk

Niet doen

Stelling #2

*Ik wil wel meer samen beslissen, maar **ik heb geen tijd** om iedere keer samen te beslissen met de patiënt.*

Tijd

Uit de praktijk weten we:

- Wordt ervaren als een (potentieel) obstakel

Uit onderzoek weten we dat zorgverleners:

- denken dat samen beslissen meer tijd kost of angst bij patiënten vergroot
- meer toepassen van samen beslissen *niet* tot significant langere consulten leidt
- er een trainings- en verschuivingseffect lijkt te zijn (waardoor het aan begin meer tijd kost)

Legaré, 2012, Stacey 2017, Van Veenendaal 2021 & [2022](#)

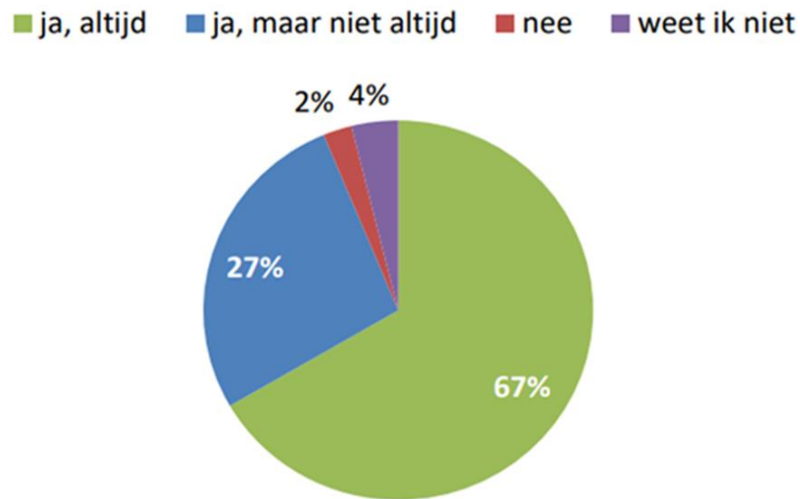
Stelling #3

Veel patiënten willen niet samen beslissen, die zeggen: 'dokter, zegt u het maar'

Willen patiënten samen beslissen?

- Professionals onderschatten hoe veel mensen mee willen beslissen (van Tol-Geerdink 2006)
- Patiënten willen het, en steeds meer (Chewning 2012)
- Ook mensen met beperkte gezondheidsvaardigheden en laaggeletterden willen samen beslissen (Durand 2014, Nivel, 2019)

Figuur 6. Wilt u Samen Beslissen met uw zorgverlener? (n=7851)

Oefenen met rollenspel

- Observatieoefening
- Met casuïstiek en met of zonder acteur:
  - Regietheater
  - Gesprek op basis van stappenmodel
    - Carrousel
    - 1 op 1

Casus

- Wat is de situatie?
- (Bij welk van de 4 stappen van Samen Beslissen zit) jouw leervraag?
- Wat wil je oefenen? Wat is het gedrag van de patiënt?
- Wat wil je bereiken met dit gesprek met je patiënt?
- Feedback: tip en top feedback van acteur en daarna deelnemers

Oefencasus: Wilma

- 70 jaar, getrouwd, tot pensioen altijd gewerkt, nu vrijwilligerswerk en nog steeds heel actief leven
- Na borstkankeroperatie weer helemaal klaar om haar leven weer op te pakken.
- Nu 2 jaar Tamoxifen
- Ervaart veel bijwerkingen: opvliegers, misselijkheid, stemmingswisselingen, veel pijn in haar gewrichten, laatste tijd voelt ze zich ook down
- Ze weet dat de extra overlevingskans met hormoontherapie 4% hoger is, maar ze vraagt zich af of het dit allemaal wel waard is.
- Ze denkt erover om te stoppen en wil dit aangeven bij haar arts.

Borstkanker, persona 1: Willy

66 jaar, laag risico borstkanker, 2 cm tumor, lagere school en daarna mulo. Willy is getrouwd met een gepensioneerde schoolconciërge en heeft 2 inmiddels getrouwde dochters (waarvan een dochter in verwachting). Ze heeft altijd voor de kinderen gezorgd en werkt al 16 jaar als vrijwilliger in het buurthuis.

Ondanks dat haar voorkeur bij controle ligt, heeft Willy wel aangegeven dat ze het emotioneel zwaar vindt om voor controle in het ziekenhuis te komen. Samengevat: Willy leunt wat meer op de dokter bij besluitvorming en hecht waarde aan vaste controlemomenten met de dokter.

Verder ervaart Willy vermoeidheid, dit komt mogelijk door de behandeling (hormoonpillen) in vervolg op een borstsparende operatie. Willy kookt als vrijwilliger elke dag in het buurthuis en dit valt haar soms zwaar.

Voer het gesprek met deze patiënt aan de hand van de 4 stappen van samen beslissen.

Vragen en tips?

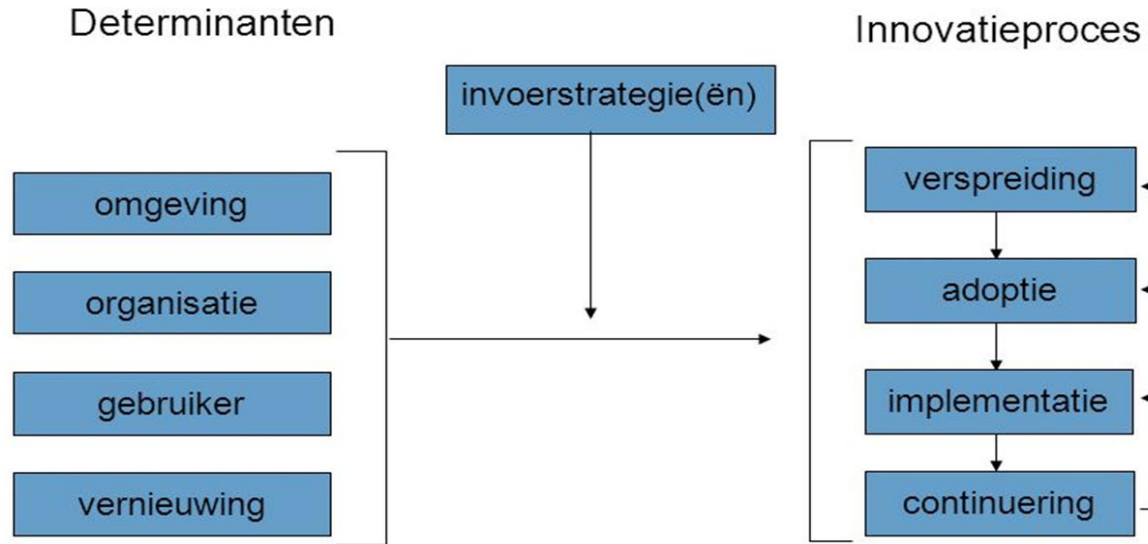
Wat is een goede samen beslissen trainer?

Vergeet de bredere implementatie niet....

Midi-model (Fleuren, 2004)

Materiaal ook online op uitkomstgerichte zorg

Er is een serie korte [e-learnings](#) over 'de Kern van Samen Beslissen'.

[Handleiding](#) die opleiders, docenten en trainers helpt om zorgprofessionals op te leiden in Samen Beslissen'.

Online [overzicht](#) opleidingsaanbod

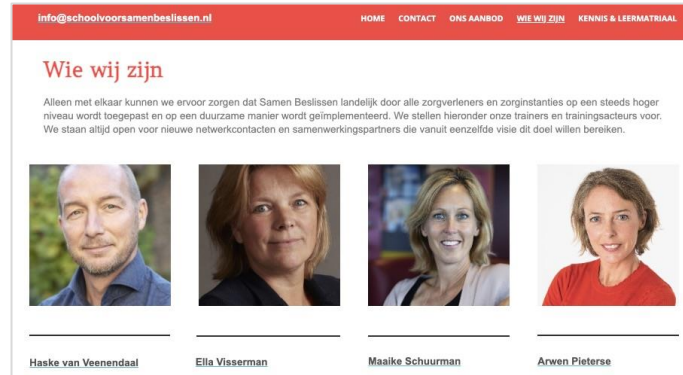

School voor Samen Beslissen

www.schoolvoorsamenbeslissen.nl

Wil je reflectie op jouw manier van Samen Beslissen? Of zoek je juist verdieping?

Wij stimuleren de toepassing van Samen Beslissen door zorgverleners hierin te enthousiasmeren, ondersteunen en trainen via moderne en effectieve methoden en leervormen.

Haske van Veenendaal

Trainer, coach

Ella Visserman

Trainer, balenrehabilitator

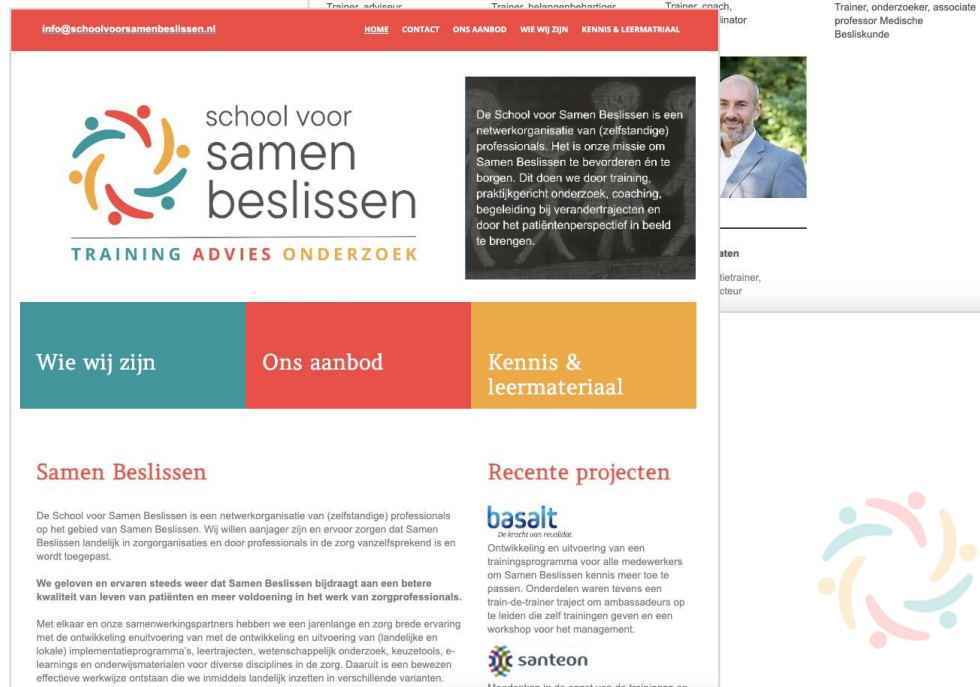
Maalke Schuurman

Trainer coach,

instructor

Arwen Pieterse

Trainer, onderzoeker, associate professor Medische Besliskunde

info@schoolvoorsamenbeslissen.nl

HOME CONTACT ONS AANBOD WIE WIJ ZIJN KENNIS & LEERMATERIAAL

De School voor Samen Beslissen is een netwerkorganisatie van (zelfstandige) professionals. Het is onze missie om Samen Beslissen te bevorderen én te borgen. Dit doen we door training, praktijkgericht onderzoek, coaching, begeleiding bij verandertrajecten en door het patiëntenperspectief in beeld te brengen.

Wie wij zijn

Ons aanbod

Kennis & leermateriaal

Samen Beslissen

De School voor Samen Beslissen is een netwerkorganisatie van (zelfstandige) professionals op het gebied van Samen Beslissen. Wij willen aanjager zijn en ervoor zorgen dat Samen Beslissen landelijk in zorgorganisaties en door professionals in de zorg vanzelfsprekend is en wordt toegepast.

We geloven en ervaren steeds weer dat Samen Beslissen bijdraagt aan een betere kwaliteit van leven van patiënten en meer voldoening in het werk van zorgprofessionals.

Met elkaar en onze samenwerkingspartners hebben we een jarenlange en zorg brede ervaring met de ontwikkeling en uitvoering van met de ontwikkeling en uitvoering van (landelijke en lokale) implementatieprogramma's, leertrajecten, wetenschappelijk onderzoek, keuzetools, e-learningen en onderwijsmaterialen voor diverse disciplines in de zorg. Daaruit is een bewezen effectieve werkwijze ontstaan die we inmiddels landelijk inzetten in verschillende varianten.

Recente projecten

basalt

De kracht van realiteit.

Ontwikkeling en uitvoering van een trainingsprogramma voor alle medewerkers om Samen Beslissen kennis meer toe te passen. Onderdelen waren tevens een train-de-trainer traject om ambassadeurs op te leiden die zelf trainingen geven en een workshop voor het management.

santeon

Maakt kennis in de zorg van de familie en

Dank voor de aandacht

